

YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS OPETUSSUUNNITELMATYÖSSÄ

Timo Salminen, Päivikki Jääskelä ja Päivi Tynjälä (JY, Koulutuksen tutkimuslaitos)

Sirpa Laitinen-Väänänen (JAMK, AOKK)

Jaana Lerssi-Uskelin (LAB-ammattikorkeakoulu)

JAMK, OPS-seminaari 24.5.2021

EduFuturan OPS-tutkimus

Tavoitteet:

- Tuottaa tutkimustietoa, joka tukee EduFuturan oppilaitosten OPS-työn itsearviointia ja yhteistyötä sekä OPS-työn kehittämistä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta (kokonaistavoite)
- Rakentaa **tutkimusperustaista** käsitepohjaa ja teoreettista viitekehystä erityisesti korkeakoulujen OPS-tutkimukselle yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta (osatavoite 1)
=> Kirjallisuuskatsaus vertaisarvioidusta OPS-tutkimuksesta
- Vertailla EduFuturan oppilaitosten opetussuunnitelmien erityispiirteitä, vahvuuksia ja kehittämisen kohteita yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta tietyillä aloilla (osatavoite 2)
=> Kolmen koulutusorganisaation (JYU, JAMK ja Gradia) OPS-linjausten ja kirjoitettujen opetussuunnitelmien vertaileva analyysi (hyödyntäen kirjallisuuskatsauksen tuottamaa viitekehystä)
- Rakentaa pohjaa empiiriselle jatkotutkimukselle, jossa yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen liittyviä näkökohtia tutkitaan valituilla koulutusaloilla esim. koulutuksen johtamisen ja kehittämisen sekä opetuksen ja oppimisen käytänteissä.
=> Jatkorahoitushakemuksen valmistelu

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus - korkeakoululait

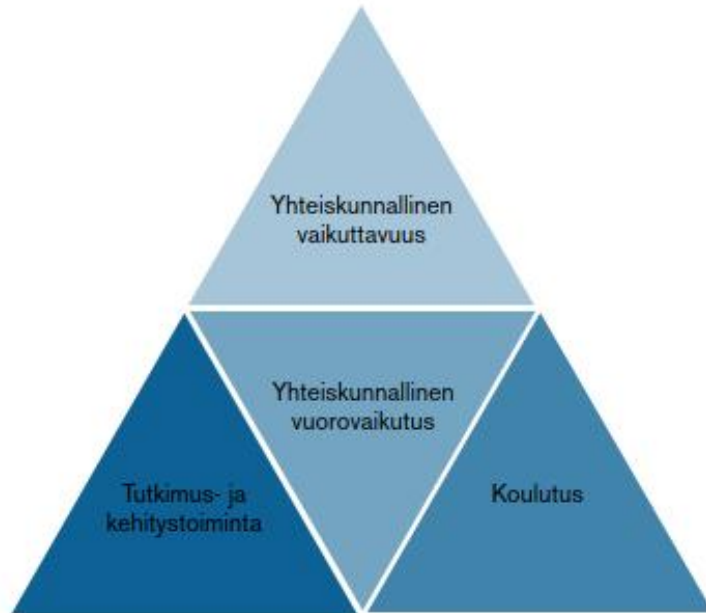
- **Yliopistojen tehtävät (Yliopistolaki, 2§):**

- "Tehtäviään hoitaessaan yliopistojen tulee tarjota mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen, **toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.**"

- **Ammattikorkeakoulujen tehtävät (Ammattikorkeakoululaki, 4§ ja 6§):**

- "Ammattikorkeakoulun tehtävänä on lisäksi **harjoittaa** ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä **työelämää ja aluekehitystä edistävää ja alueen elinkeinorakennetta uudistavaa soveltavaa tutkimustoimintaa, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä taiteellista toimintaa.** Tehtäviään hoitaessaan ammattikorkeakoulun tulee tarjota mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen."
- **Yhteistyö toimintaympäristön kanssa (6§):** "Ammattikorkeakoulun tulee tehtäviään suorittaessaan olla erityisesti omalla alueellaan yhteistyössä elinkeino- ja muun työelämän kanssa sekä tehdä yhteistyötä suomalaisten ja ulkomaisten korkeakoulujen samoin kuin muiden koulutuksen järjestäjien kanssa."

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus - määrittelyä

Kuvio 2. Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden kehys (Lahtonen ja Ritsilä 2014).

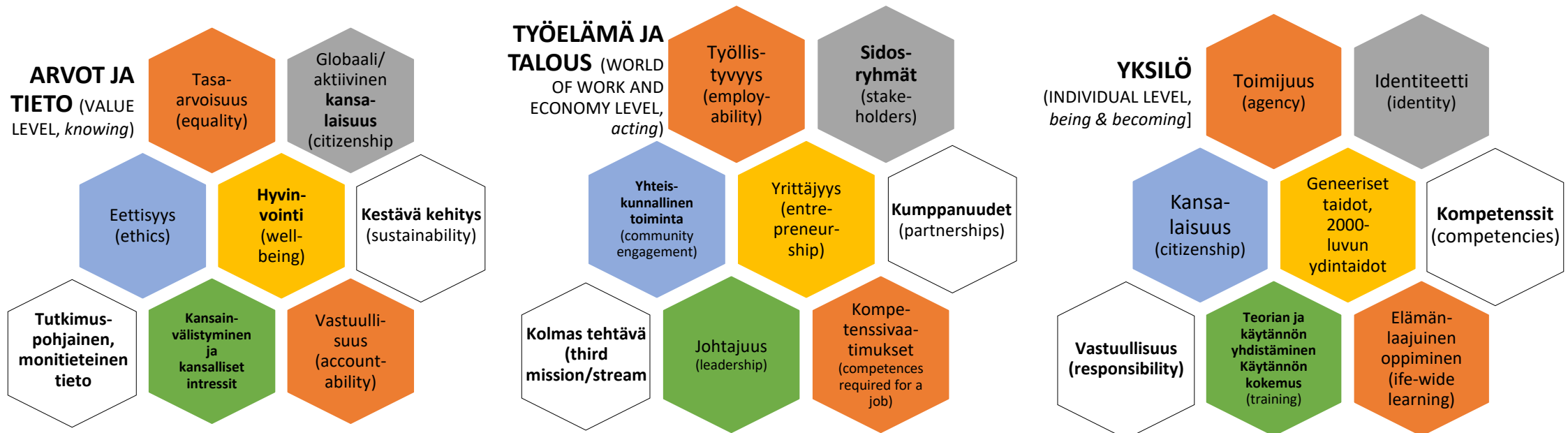
Lähde: OKM. (2015). Vastuullinen ja vaikuttava. Tulokulmia korkeakoulujen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2015:13, s. 91.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-352-1>

- *Yhteiskunnallinen vuorovaikutus* on keino, jolla koulutuksen ja tutkimuksen vaikuttavuutta edistetään
 - esim. strategiatyö alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa, tiedon ja osaamisen siirtäminen yrityksiin sekä julkiselle ja kolmannelle sektorille (Aarrevaara ym., 2015)
- *Entrepreneurial university* (yrittävä ja vastuuttava yliopisto, yrittäjämäinen yliopisto; vrt. sivistysyliopisto)
 - EC & OECD (2012): [A Guiding Framework for Entrepreneurial Universities](#).
- *Co-creative university* (yhdessä luova yliopisto; innovaatiot ja kansalaisyhteiskunta; kansalaistiede)
 - Hautamäki, A., Haataja, M., Holm, E., Pulkkinen, K., & Suni, T. (2018). Co-creation. [A Guide to Enhancing the Collaboration Between Universities and Companies](#). Helsinki: University of Helsinki.
 - Mamica, L. (2021). The Co-creative University. Evaluation, Expectations and Economic Policy Implications. Routledge. [Forthcoming.]

EduFutura-hanke: Yhteiskunnallinen vaikuttavuus opetussuunnitelmissa, kirjallisuuskatsaus

- ”higher education” ja ”curriculum” -lehdet (Jufo)
 - käyty läpi pääsääntöisesti v. 2010 jälkeen julkaistut vuosikerrat
 - poimittu relevanteista artikkeleista (>150) avainsanat ja käsitteet, jotta saamme alustavan käsityksen siitä, millaisia asioita tutkimuksissa on käsitelty opetussuunnitelmien ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kentällä
 - hakutermit systemaattiseen kirjallisuushakuun tietokannoista (ERIC, EBSCOhost, Scopus, WOS)

OPSien yhteiskunnallinen vaikuttavuus: kolme tarkastelutasoa

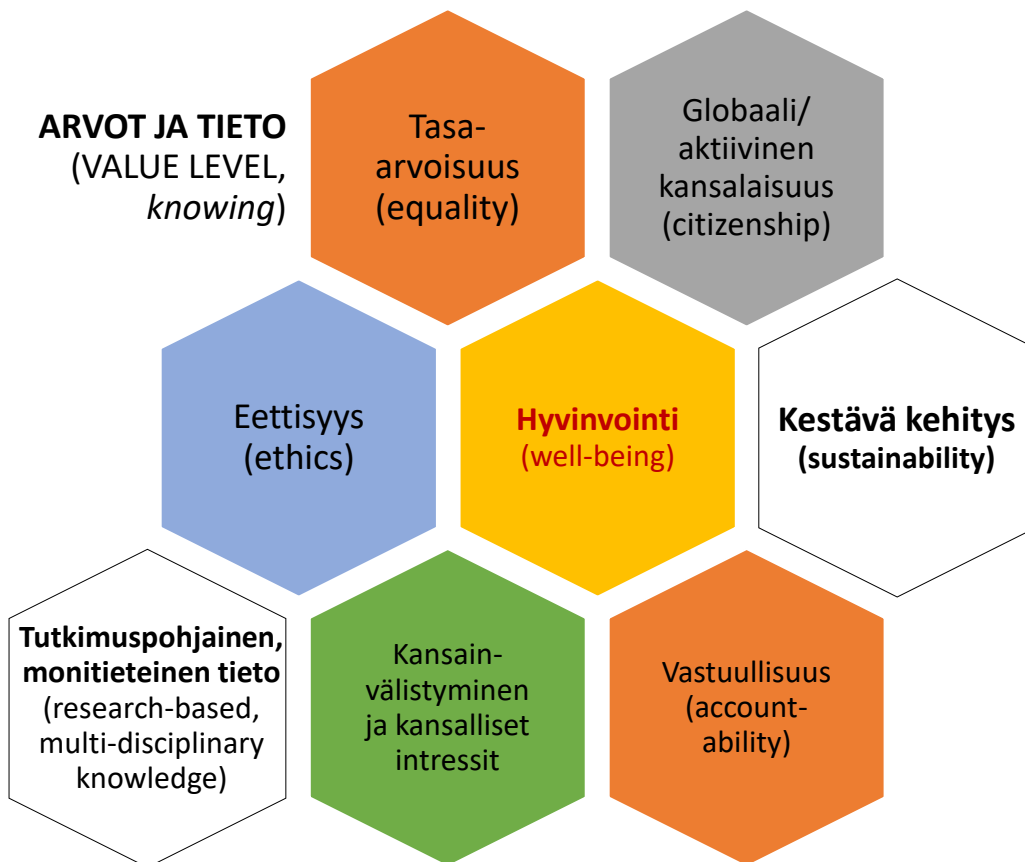

Miten koulutus edistää yhteiskunnallista muutosta/kehitystä?

Mikä on koulutuksen työelämärelevanssi?

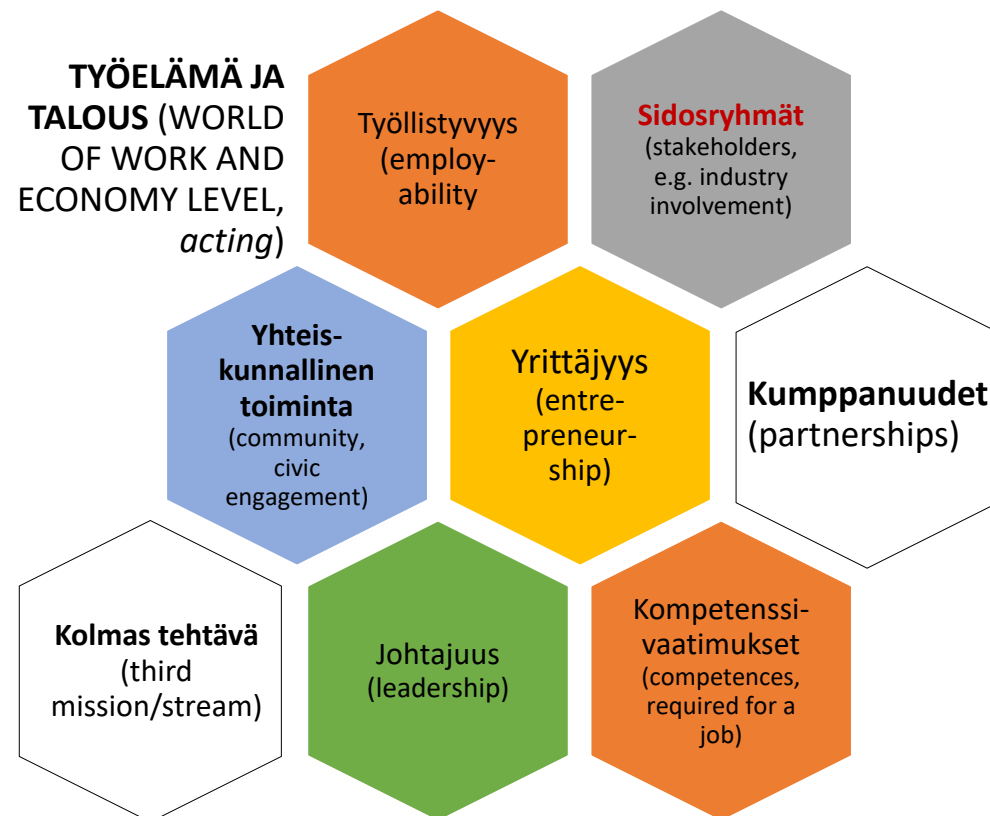
Millaista yksilöllistä pääomaa yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen koulutus tuottaa ja kehittää?

Arvot ja tieto (*Mitä ja miksi: OPSin perusta ja rakenteet*)

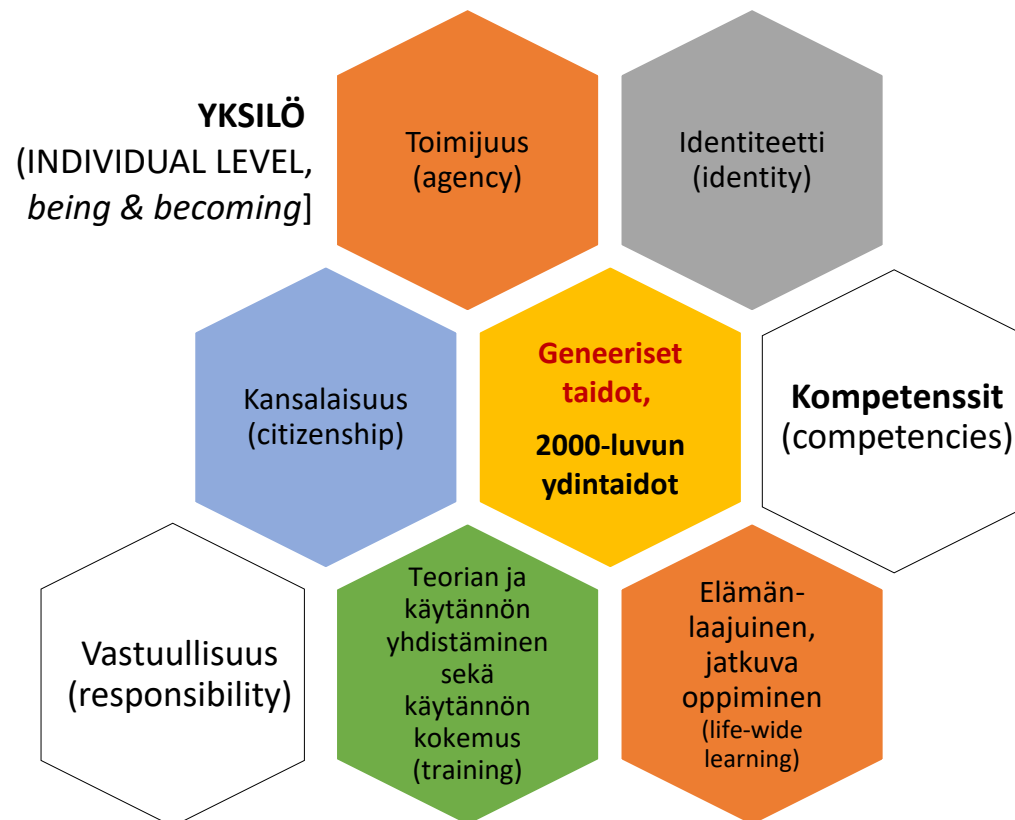
HYVINVOINTI		
Sisällöt	Rakenne	Toimintatavat
- Miten tutkinto-ohjelmamme edistää yksilön, yhteisön, kansakunnan, globaalia hyvinvointia? - Mitkä ovat keskeiset sisällöt hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta? - Mitä uusia kytkentöjä hyvinvointiin alamme voisi uuden OPS:n kautta tarjota?	- Miten hyvinvoinnin edistäminen on huomioitu OPSin (siis myös tutkinto-ohjelman) kokonaisrakenteessa? - Onko eksplisiittisesti kirjoitettu auki?	- Millaisilla koulutuksen käytänteillä (pedagogiikka, ohjaus, palvelut, arjen toimintatavat) tuetaan/edistetään opiskelijan ja oppimisyhteisön hyvinvointia?

Työelämä ja talous *(Miten: toiminta, toteuttaminen)*

SIDOSRYHMÄT (esim. työelämän organisaatiot)		
Sisällöt	Rakenne	Toimintatavat
- Millaisia osaamisvaatimuksia sidosryhmätyöllä on, mitkä pitäisi näkyä OPSissa? - Miten sidosryhmätyöskentely on integroitu OPS:n sisältöihin?	- Miten sidosryhmätyöskentely on otettu huomioon OPSin kokonaisrakenteessa? - Missä on "paikka" sidosryhmätyöskentelylle?	- Miten koulutuksen aikana tuetaan opiskelijoiden sidosryhmätyöskentelyä? - Millaisia käytänteitä on kontaktien ja yhteistyön rakentamiseen? - Onko eksplikoitu OPSissa, miten?

Yksilö *(Millainen: asiantuntijuuden/ammattillinen kasvu ja kehitys)*

GENEERISET TAIDOT		
Sisällöt	Rakenne	Toimintatavat
- Mitkä geneeriset taidot korostuvat ko. alalla? - Miten geneeristen taitojen harjoittelu/edistäminen on integroitu OPSin sisältöihin? - Miten eksplisiittisesti geneeristen taitojen kehittäminen on kirjattu OPSin sisällöksi?	- Miten geneeristen taitojen edistäminen näkyy OPSin kokonaisrakenteessa - Missä ovat erityiset "paikat" kehittää geneerisiä taitoja tutkinto-ohjelman aikana?	- Millaisin käytäntein ja pedagogisin menetelmin edistämme opiskelijoiden geneeristen taitojen kehittymistä?

YHTEENVETO: Miten kehittää opetussuunnitelmia?

*Kohti konnektiivista, **yhteyksiä rakentavaa** opetussuunnitelmaa*

Kolme tarkastelutasoa:

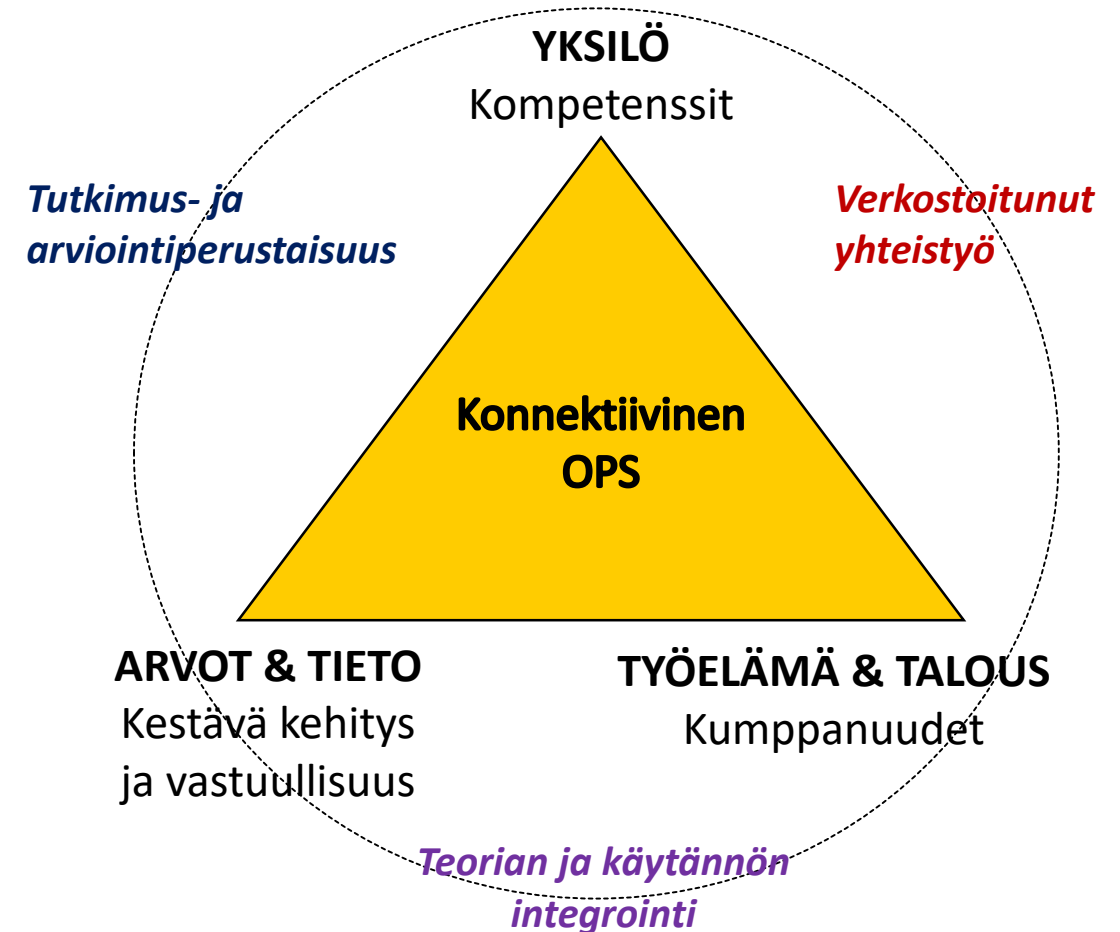
1) arvot ja tieto, 2) työelämä ja talous sekä 3) yksilö

Kolme lähtökohtaa, jotka haastavat OPS-työtä tällä hetkellä:

- Kestävä kehitys ja vastuullisuus
 - [teesit](#) (Unifi) ja [ohjelma](#) (Arene)
- Kumppanuudet, yhteistyö
- Kompetenssit ja asiantuntijuuden eri ulottuvuudet (mm. toimijuus ja identiteetti, jatkuva oppiminen)

Kolme tapaa lisätä konnektiivisuutta:

- Tutkimus- ja arviointiperustaisuus
- Teorian ja käytännön integrointi (mm. työelämäyhteistyö)
- Verkostoitunut yhteistyö (mm. eri alat)
- Katso käytännön esimerkki: Konnektiivisuus toimintafilosofiana JY:n Kulttuurit ja yhteisöt muuttuvassa maailmassa -tutkinto-ohjelman (KUMU) kehittämisessä (Kumpulainen ym., 2020)
- Fung (2017). A connected curriculum for higher education.

Kirjallisuutta

- Konnektiivisuus:
 - Fung, D. (2017). A connected curriculum for higher education. London, UK: UCL Press.
<https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/1558776/1/A-Connected-Curriculum-for-Higher-Education.pdf>
 - Tynjälä, P., Kyndt, E., Zitter, I., & Beauseart, S. (2021). Connectivity between education and work: Theoretical models and insights. In E. Kyndt, S. Beauseart, & I. Zitter (eds.) Developing connectivity between education and work: Principles and practices. Routledge (in print). ILMESTYY PIAN
 - Kumpulainen, K., Fingerroos, O., Pyykkönen, M., & Vierimaa, S. (2020). Miten työelämäläheisyys saadaan opetussuunnitelmatasolta osaksi käytännön opetusta? Esimerkkinä kulttuurialan koulutus. Teoksessa A. Virtanen, J. Helin, & P. Tynjälä (toim.), Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa (s. 132-136). Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8414-4>
- OKM. (2015). Vastuullinen ja vaikuttava. Tulokulmia korkeakoulujen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2015:13. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-352-1>
- Verkostoituneen yhteistyön malli geneeristen taitojen edistämässä korkeakoulutuksessa:
 - Jääskelä, P., Nykänen, S., & Tynjälä, P. (2018). Models for the development of generic skills in Finnish higher education. Journal of Further and Higher Education, 42 (1), 130-142. doi:10.1080/0309877X.2016.1206858